

1975

No. 2

STAATSBLAD
van de
REPUBLIEK SURINAME

STAATSBSLUIT van 25 november 1975 no. 2,
houdende publicatie van de tekst van de Grondwet in het Staats-
blad van de Republiek Suriname.

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME,

Op voordracht van de Minister-President, Minister van Algemene Zaken en de Minister van Binnenlandse Zaken;

G e l e t o p :

1. de landsverordening van 24 november 1975 (G.B. 1975 no. 170);
2. artikel II van de Additionele artikelen alsmede op de slotbepaling van de sub 1 genoemde landsverordening.

O v e r w e g e n d e :

dat de landsverordening hierboven aangehaald op 25 november 1975 de staat van wet verkregen heeft en het wenselijk is over te gaan tot publicatie van de daarin opgenomen tekst van de Grondwet voor de Republiek Suriname in het Staatsblad van de Republiek Suriname.

B E S L U I T :

I. In het Staatsblad te doen opnemen de tekst van de Grondwet voor de Republiek Suriname, zoals deze is goedgekeurd door de Staten van Suriname op woensdag 19 november 1975, vastgesteld door de Gouverneur van Suriname op maandag 24 november 1975

2

1975

No. 2

en is afgekondigd in het Gouvernementsblad van Suriname, onder no. 170.

II. De Minister van Binnenlandse Zaken de zorg op te dragen voor de uitvoering van dit Staatsbesluit.

Paramaribo, 25 november 1975.

JOHAN H. FERRIER

De Minister-President,
Minister van Algemene Zaken,
H.A.E. ARRON.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C.D. OOFI.

Uitgegeven te Paramaribo, de 25ste november 1975.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C.D. OOFI.

PREAMBULE

WIJ, HET VOLK VAN SURINAME, IN HET PARLEMENT
BIJEEN DOOR MIDDEL VAN ONZE
VERTEGENWOORDIGERS,

- uitgaande van de gelijkheid voor de wet van alle burgers zonder onderscheid naar ras, geslacht, godsdienst, levensovertuiging of politieke gezindheid,
- overtuigd van de plicht de fundamentele rechten en vrijheden van de mens te eerbiedigen en te waarborgen,
- bezielde door de idealen van vrijheid, verdraagzaamheid, democratie en vooruitgang voor onze natie,
- vastbesloten in vrede en vriendschap met elkaar en met alle volkeren in de wereld samen te leven en te werken, op de grondslag van vrijheid, gelijkheid, broederschap en menselijke solidariteit,

VERKLAREN PLECHTIG AAN ONSZELVE TE GEVEN DE
NAVOLGENDE GRONDWET:

1975

3

No. 2

GRONDWET VOOR DE REPUBLIEK SURINAME

HOOFDSTUK I

GRONDRECHTEN

Artikel 1

1. Allen die zich in Suriname bevinden worden voor de wet als persoon erkend en hebben gelijke aanspraak op bescherming van persoon en goederen.

2. Niemand mag wegens zijn ras, geslacht, godsdienst, levensovertuiging of politieke gezindheid worden bevoordeeld of benadeeld.

Artikel 2

1. De wet regelt wie Surinamer is.

2. Alle Surinamers worden in Suriname toegelaten.
Zij kunnen niet worden uitgezet.

3. Zij mogen binnen Suriname vrijelijk zich verplaatsen en verblijven, behoudens bij de wet te regelen beperkingen.

4. De wet regelt de toelating en uitzetting van vreemdelingen.

5. De wet stelt regels vast omtrent uitlevering van vreemdelingen.

6. Uitlevering kan slechts geschieden krachtens verdrag.

Artikel 3

1. Alle Surinamers zijn op gelijke voet in openbare dienst benoembaar.

2. De Wet stelt vast in welke openbare ambten vreemdelingen kunnen worden benoemd.

4

No. 2

Artikel 4

1. Ieder heeft het recht verzoeken schriftelijk bij het bevoegde gezag in te dienen en aanspraak op een redelijke behandeling daarvan.

2. De wet regelt de procedure voor de behandeling van verzoeken ingediend bij het Parlement.

Artikel 5

1. Ieder heeft het recht op vrijheid van godsdienst en levensovertuiging. Dit recht omvat de vrijheid om van godsdienstige en levensbeschouwelijke overtuiging te veranderen, alsmede de vrijheid om alleen of met anderen zowel in het openbaar als in zijn particuliere leven zijn godsdienst en levensovertuiging te belijden door de eredienst, door het onderwijzen ervan, door de praktische toepassing ervan en door het onderhouden van de geboden en voorschriften, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet.

2. De wet kan met betrekking tot de uitoefening in het openbaar van dit recht in het belang der openbare orde, zedelijkheid en gezondheid beperkingen regelen.

3. Aan alle godsdienstige en levensbeschouwelijk gemeenschappen wordt gelijke bescherming verleend.

Artikel 6

Het geven van onderwijs is vrij, behoudens het toezicht van de overheid en, voor zover bij de wet aangewezen vormen van onderwijs betreft, het onderzoek naar de bekwaamheid, de gezondheid en de zedelijkheid van hen die onderwijs geven, één en ander bij de wet te regelen. De wet kan bij het geven van onderwijs regels stellen ter bescherming van de gezondheid.

Artikel 7

1. Ieder heeft het recht vrijelijk zijn mening te uiten en inlichtingen te ontvangen en door te geven, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet. De wet kan beperkingen regelen in het belang der openbare orde, zedelijkheid en gezondheid.

2. Preventieve censuur is verboden, behoudens het bij de wet te regelen voorafgaande toezicht op filmvoorstellingen.

3. De persvrijheid wordt erkend, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet.

4. Het verlenen van vergunningen voor radio en televisie wordt bij de wet geregeld, met inachtneming van het belang van een geschakeerde omroep.

Artikel 8

1. Het recht van vergadering, betoging en vereniging, met inbegrip van het recht om vakverenigingen op te richten en zich bij vakverenigingen aan te sluiten voor de bescherming van zijn belangen, wordt erkend. De uitoefening van dit recht kan in het belang der openbare orde, zedelijkheid en gezondheid bij de wet aan regeling en beperking worden onderworpen.

2. Het stakingsrecht wordt erkend, behoudens de beperkingen, die uit het recht voortvloeien.

Artikel 9

Ieder heeft bij aantasting van zijn rechten aanspraak op een eerlijke en openbare behandeling van zijn klacht binnen een redelijke termijn door een onafhankelijke en onpartijdige rechter.

Artikel 10

Niemand kan tegen zijn wil worden afgehouden van de rechter die de wet hem toekent.

Artikel 11

1. Ieder kan zich in rechte doen bijstaan.

2. De wet stelt regels omtrent het verlenen van rechtsbijstand aan minder draagkrachtigen.

Artikel 12

1. Ieder heeft recht op persoonlijke vrijheid en veiligheid. Buiten de gevallen en anders dan op de wijze door de wet bepaald, mag niemand zijn vrijheid worden ontnomen.

2. Hij aan wie anders dan op rechterlijk bevel de vrijheid is ontnomen, heeft het recht aan de rechter zijn invrijheidstelling te verzoeken. Hij wordt in dat geval door de rechter gehoord binnen een door de wet te bepalen termijn. De rechter gelast de onmiddellijke invrijheidstelling indien hij de vrijheidsontneming onrechtmatig oordeelt.

3. Ieder aan wie onrechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, heeft recht op schadeloosstelling.

Artikel 13

De burgerlijke dood of de verbeurdverklaring van alle goederen van de veroordeelde kan niet als straf of als gevolg van straf worden bedreigd.

Artikel 14

1. Ieder heeft het recht op eerbiediging van zijn privé-leven en zijn gezinsleven, behoudens bij de wet te regelen beperkingen.

2. In niemands woning mag tegen zijn wil worden binnengetrepen dan op last ener macht, tot het geven van zodanige last bij wet bevoegd verklaard en met inachtneming der vormen bij wet voorgeschreven.

3. Het brief-, telefoon- en telegraafgeheim is onschendbaar behalve, in de gevallen bij wet bepaald, op last ener macht tot het geven van zodanige last bij wet bevoegd verklaard.

Artikel 15

1. Ieder heeft het ongestoord genot van zijn eigendom, behoudens de beperkingen die uit het recht voortvloeien.

2. Onteigening kan alleen geschieden in het algemeen belang volgens regels bij de wet te stellen en tegen vooraf verzekerde schadeloosstelling.

3. De schadeloosstelling behoeft niet vooraf verzekerd te zijn wanneer in geval van nood, onverwijld, onteigening geboden is.

4. In de gevallen bij of krachtens de wet bepaald, bestaat recht op schadevergoeding, indien in het algemeen belang eigendom door het bevoegd gezag wordt vernietigd of onbruikbaar gemaakt, of de uitoefening van het eigendomsrecht wordt beperkt.

Artikel 16

1. Voorwerp van zorg van de overheid is, dat een ieder opvoeding en onderwijs kan ontvangen, gericht op de volledige ontplooiing van de persoonlijkheid, en dat een ieder kan deelnemen aan het culturele leven en kan genieten van de vruchten van wetenschappelijke vooruitgang.

2. Het vorige lid laat onverlet het recht van ouders om voor hun kinderen zich te verzekeren van die opvoeding en van dat onderwijs, welke overeenstemmen met hun godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging.

Artikel 17

De zorg van de overheid is gericht op de bestaanszekerheid van de bevolking, op voldoende werkgelegenheid onder garanties van vrijheid en gerechtigheid, op het deel hebben van een ieder aan economische vooruitgang en op het treffen van sociale voorzieningen voor hen die, ten gevolge van omstandigheden onafhankelijk van hun wil, niet in hun bestaan kunnen voorzien.

Artikel 18

Van de bevoegdheid tot het beperken van een grondrecht mag uitsluitend gebruik worden gemaakt, voor zover de beperkingen in een democratische samenleving noodzakelijk zijn en zij de kern van het grondrecht niet aantasten.

Artikel 19

Geen van de bepalingen van dit hoofdstuk mag worden uitgelegd als zou zij voor personen of groepen, zelfs indien deze daarbij handelen in de uitoefening van een ambtelijke functie, het recht inhouden enige activiteit aan de dag te leggen of enige daad te verrichten welke ten doel heeft de rechten en vrijheden in de Grondwet toe ekend, te vernietigen of deze rechten en vrijheden meer te beperken dan bij de Grondwet is voorzien.

HOOFDSTUK II

REGERING

§ 1 President

Artikel 20

1. De President is hoofd van de Staat.
2. Hij ziet toe op de naleving van de Grondwet.

Artikel 21

1. De President wordt gekozen door het Parlement.
2. Ten minste zeven leden van het Parlement kunnen een kandidaat voor het ambt van President stellen.
3. Een lid van het Parlement kan slechts aan het stellen van één kandidaat deelnemen.
4. De verkiezing vindt plaats bij geheime en schriftelijke stemming in een speciaal daartoe bijeen geroepen vergadering van het Parlement.

Artikel 22

Tot President is gekozen de kandidaat die de stemmen van ten minste twee derden van het grondwettelijk aantal leden van het Parlement heeft behaald.

Artikel 23

1. Behaalt geen der kandidaten het in het vorige artikel voorgeschreven aantal stemmen, dan wordt een tweede stemming gehouden tussen de twee kandidaten die bij de eerste stemming het hoogste aantal stemmen hebben behaald of zoveel meer kandidaten als in verband met gelijkheid van aantallen stemmen noodzakelijk is.
2. Tot President is dan gekozen de kandidaat die de stemmen van ten minste twee derden van het grondwettelijk aantal leden van het Parlement heeft behaald.

Artikel 24

1. Behaalt bij de tweede stemming geen der kandidaten het in het tweede lid van het vorige artikel voorgeschreven aantal stemmen, dan wordt een derde stemming gehouden tussen dezelfde twee kandidaten, dan wel, indien er bij de tweede stemming meer kandidaten waren, tussen de twee kandidaten die bij de tweede stemming het hoogste aantal stemmen hebben behaald of zoveel meer kandidaten als in verband met gelijkheid van aantallen stemmen noodzakelijk is.

2. In afwijking van het bepaalde in artikel 21, eerste lid, nemen behalve de leden van het Parlement aan deze stemming deel:

- a. de President en de leden van het Hof van Justitie;
- b. de voorzitter en de overige leden van de Raad van Advies;
- c. de voorzitter en de overige gewone leden van de Rekenkamer.

3. Tot President is dan gekozen de kandidaat die het hoogste aantal stemmen heeft behaald.

Artikel 25

1. Indien bij de derde stemming de stemmen staken, wordt op dezelfde dag op gelijke wijze een vierde stemming gehouden.

2. Staken bij de vierde stemming de stemmen opnieuw, dan beslist terstond het lot.

Artikel 26

De wet kan met betrekking tot de verkiezing van de President nadere regels stellen.

Artikel 27

Om tot President te kunnen worden verkozen moet een kandidaat:

- a. de Surinaamse nationaliteit bezitten;
- b. de leeftijd van dertig jaar hebben bereikt;
- c. niet uitgesloten zijn van de verkiesbaarheid tot lid van het Parlement.

Artikel 28

1. De ambtsperiode van de President is vijf jaar.

2. Nadat een persoon twee aaneengesloten ambtstermijnen als President heeft vervuld is hij gedurende tien jaar niet herkiesbaar.

Artikel 29

De President legt zo spoedig mogelijk na de aanvaarding van zijn ambt in een vergadering van het Parlement de eed (verklaring en belofte) af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, middellijk noch onmiddellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, in verband met mijn verkiezing tot President aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.

Ik zweer (beloof), dat ik om iets hoegenaamd in dit ambt te doen of te laten, van niemand hoegenaamd enige beloften of geschenken zal aannemen, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan de Grondwet.

Ik zweer (beloof) dat ik het welzijn van Suriname naar mijn vermogen zal bevorderen.

Zo waarlijk helpe mij God Almachtig”

(„Dat verklaar en belooft ik.”)

Artikel 30

1. De President oefent naast zijn ambt geen andere functies uit.

2. De President mag rechtstreeks noch zijdelings deelhebber zijn in, noch borg zijn voor enige onderneming, ten grondslag hebbende een overeenkomst, om winst of voordeel aangaan met de Staat of met enig deel daarvan.

3. Hij mag, behalve openbare schuldbrieven, geen schuldvorderingen ten laste van de Staat bezitten.

4. Hij mag rechtstreeks noch zijdelings deel hebben in enige concessie of onderneming van welke aard ook, in Suriname gevestigd of aldaar haar bedrijf uitoefenende.

5. Het bij het tweede en het vierde lid bepaalde blijft op hem van toepassing gedurende vijf jaren na zijn aftreden.

Artikel 31

1. De President mag niet in de betrekking van huwelijk of van bloedverwantschap of aanverwantschap, tot de tweede graad ingesloten, staan tot de ministers, de onderministers en de voorzitter en de overige leden van de Raad van Advies en de Rekenkamer.

2. Hij, die na zijn verkiezing in de verboden graad van aanverwantschap geraakt, behoudt zijn ambt niet dan na bij de wet verleend verlof.

Artikel 32

1. Wanneer de Raad van Ministers van oordeel is, dat de President buiten staat is zijn bevoegdheden uit te oefenen, bericht bij dit onder overlegging van het advies van de Raad van Advies aan het Parlement, dat daarop bijeenkomt.

2. Delen ten minste twee derden van het grondwettelijk aantal leden van het Parlement dit oordeel, dan verklaart het Parlement dat de President buiten staat is zijn bevoegdheden uit te oefenen. Deze verklaring wordt bekend gemaakt op last van de voorzitter van het Parlement en treedt terstond in werking.

3. Behoudens in het geval, bedoeld in artikel 38 onder a, wordt, zodra de President weer in staat is zijn bevoegdheden uit te oefenen, zulks bij de wet verklaard. Terstond na de bekendmaking van deze wet hervat de President de uitoefening van zijn bevoegdheden.

Artikel 33

Krachtens een wet kan de President tijdelijk de uitoefening van zijn bevoegdheden neerleggen en de uitoefening daarvan hervatten.

Artikel 34

Het ambt van President wordt waargenomen door de Vice-President en bij onmogelijkheid van deze waarneming, door de ondervoorzitter van de Raad van Advies:

a. indien de President buiten staat is verklaard zijn bevoegdheden uit te oefenen;

b. indien de President de uitoefening van zijn bevoegdheden tijdelijk heeft neergelegd;

c. zolang de President ontbreekt of afwezig is;

d. indien in het geval voorzien in artikel 144 een vervolging tegen de President wordt ingesteld.

Artikel 35

1. Ten aanzien van het vice-presidentschap zijn van overeenkomstige toepassing de artikelen 21 tot en met 27, 29, 31, 37 en 38, onder b en c, alsook artikel 30, behoudens het bepaalde in artikel 80 tweede lid.

2. De ambtsperiode van de Vice-President is vijf jaar. Hij is terstond herkiesbaar.

3. Indien het ambt van Vice-President tussentijds openvalt, vindt artikel 37 overeenkomstige toepassing. In die tussentijd treedt als Vice-President op de ondervoorzitter van de Raad van Advies.

Artikel 36

1. Artikel 30 is, met uitzondering van het laatste lid, van overeenkomstige toepassing op de waarnemend President, met dien verstande, dat de verbodsbepalingen van het tweede, derde en vierde lid van artikel 30 niet gelden voor het deel dat de waarnemend President in de daarbij bedoelde ondernemingen had voordat hij zijn ambt aanvaardde.

2. De waarnemend President legt zo spoedig mogelijk in een vergadering van het Parlement de eed (of de belofte) af:

„Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in het ambt van waarnemend President te doen of te laten van niemand hoegenaamd enige belofte of geschenken zal aannemen, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan de Grondwet.

Ik zweer (beloof), dat ik het welzijn van Suriname naar mijn vermogen zal bevorderen.

Zo waarlijk helpe mij God Almachtig”

(„Dat belooft ik”.)

1975 13 No. 2

Artikel 37

Indien het ambt van President tussentijds openvalt, vindt binnen twee maanden de kandidaatstelling voor het presidentschap plaats overeenkomstig artikel 21.

Artikel 38

In afwijking van het bepaalde in artikel 28, eerste lid, neemt de ambtsperiode van de President een einde:

- a. bij uitoefening van dat ambt door de waarnemend President gedurende een aaneengesloten termijn van vier maanden;
- b. indien de vervolging als bedoeld in artikel 34 onder d leidt tot een schuldigverklaring;
- c. bij tussentijds aftreden.

Artikel 39

1. Het inkomen en de overige financiële voorzieningen voor de President, de gewezen President en van hun nabestaanden worden bij de wet geregeld.

2. Het Parlement kan een voorstel hiertoe slechts aanvaarden met ten minste twee derden van het aantal uitgebrachte stemmen.

§ 2 President en ministers

Artikel 40

1. De regering wordt gevormd door de President en de ministers.

2. De ministers zijn verantwoordelijk aan het Parlement, behoudens het bepaalde in artikel 103.

3. Alle wetten en staatsbesluiten worden door de President en mede door één of meer ministers of onderministers ondertekend.

Artikel 41

1. De Minister-President, de overige ministers en de onderministers worden bij staatsbesluit benoemd en ontslagen.

1975 14 No. 2

2. Het benoemingsbesluit wordt mede ondertekend door de Minister-President.

Artikel 42

1. De ministers vormen tezamen de Raad van Ministers.
2. De Minister-President is voorzitter van de Raad van Ministers.
3. De Raad van Ministers bepaalt het algemeen regeringsbeleid.

Artikel 43

Het reglement van orde van de Raad van Ministers wordt vastgesteld bij een staatsbesluit, dat goedkeuring bij de wet behoeft. Het reglement wordt in het Staatsblad geplaatst.

Artikel 44

Bij staatsbesluit worden ministeries ingesteld. Zij staan onder leiding van een minister.

Artikel 45

Bij de ministeries kunnen onderministers worden benoemd, die in de gevallen waarin de minister het nodig acht en met inachtneming van diens aanwijzingen, in zijn plaats als minister optreden.

De onderminister is uit dien hoofde verantwoordelijk aan het Parlement, onverminderd de verantwoordelijkheid van de minister.

Artikel 46

De ministers en onderministers leggen bij de aanvaarding van hun ambt in handen van de President de eed (verklaring en belofte) af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, middellijk noch onmiddellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook, in verband met het verkrijgen mijner benoeming als minister (onderminister) aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.

Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd enige beloften of geschenken aannemen zal, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan de Grondwet.

Ik zweer (beloof), dat ik het welzijn van Suriname naar mijn vermogen zal voorstaan.

Zo waarlijk helpe mij God Almachtig”

(„Dat verklaar en beloof ik”).

Artikel 47

De ministers en onderministers zijn verplicht tot geheimhouding van hetgeen bij de uitoefening van hun taak als geheim te hunner kennis is gekomen.

Artikel 48

1. Om tot minister of onderminister te kunnen worden benoemd moet men:

- a. de Surinaamse nationaliteit bezitten;
- b. de leeftijd van dertig jaar hebben bereikt;
- c. niet uitgesloten zijn van de verkiesbaarheid tot lid van het Parlement.

2. Ministers en onderministers kunnen niet tegelijk zijn:

- a. lid van de Raad van Advies of van de Rekenkamer;
- b. lid van het Parlement;
- c. actief dienend ambtenaar.

3. Niettemin kan een minister of onderminister, tot lid van het Parlement gekozen, ten hoogste drie maanden na zijn toelating als lid het ambt van minister of onderminister met het lidmaatschap van het Parlement verenigen.

Artikel 49

1. Een minister of onderminister mag rechtstreeks noch zijdelings deelhebber zijn in, noch borg zijn voor enige onderneming, ten grondslag hebbende een overeenkomst, om winst of voordeel aangaan met de staat of met enig deel daarvan.

2. Hij mag, behalve openbare schuldbrieven, geen schuldverderingen ten laste van de Staat bezitten.

3. Hij mag rechtstreeks noch zijdelings deel hebben in enige concessie of onderneming van welke aard ook, in Suriname gevestigd of aldaar haar bedrijf uitoefenende.

Artikel 50

De wet regelt de geldelijke voorzieningen ten behoeve van de ministers en onderministers en de gewezen ministers en onderministers en van hun nabestaanden.

Artikel 51

De wet regelt de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de President, de ministers en de onderministers.

HOOFDSTUK III

PARLEMENT

§ 1 Inrichting en samenstelling

Artikel 52

Het Parlement vertegenwoordigt het gehele volk van Suriname.

Artikel 53

1. De leden van het Parlement worden rechtstreeks gekozen, volgens algemeen kiesrecht, door de ingezetenen die de Surinaamse nationaliteit bezitten en de leeftijd van eenentwintig jaar hebben bereikt.

2. De verkiezingen zijn vrij en geheim.

Artikel 54

1. Het Parlement is samengesteld uit negenendertig leden.

2. Zevenentwintig leden worden door de kiezers rechtstreeks gekozen bij wijze van afvaardiging uit bij wet in te stellen kies-

kringen. De stad Paramaribo vormt één of meer kieskringen en vaardigt tien leden af; de overige kieskringen vaardigen tezamen zeventien leden af.

3. Bij wet kan worden bepaald dat in de bij die wet aan te wijzen kieskringen de verkiezing op grondslag van evenredige vertegenwoordiging zal geschieden.

4. Een afgevaardigde voor een bepaalde kieskring behoeft niet in die kieskring woonachtig te zijn.

5. Twaalf leden worden door de kiezers rechtstreeks gekozen bij wijze van partij-afvaardiging door middel van landelijke evenredige vertegenwoordiging.

6. De wet regelt de instelling en bevoegdheden van een onafhankelijk kiesbureau, dat toezicht houdt op de algemene verkiezingen.

Artikel 55

Van de uitoefening van het kiesrecht zijn uitgesloten:

- a. zij, die krachtens onherroepelijke rechterlijke uitspraak het kiesrecht missen;
- b. zij, die rechtens van hun vrijheid zijn beroofd;
- c. zij, die krachtens onherroepelijke rechterlijke uitspraak wegens krankzinnigheid of zwakheid van vermogens de beschikking of het beheer over hun goederen hebben verloren.

Artikel 56

Verkiezbaar zijn de ingezetenen die de Surinaamse nationaliteit bezitten, de leeftijd van driëntwintig jaren hebben bereikt en niet op de in het vorige artikel onder a en c genoemde gronden van de uitoefening van het kiesrecht zijn uitgesloten.

Artikel 57

1. Militairen in werkelijke dienst kunnen geen lid zijn van het Parlement.
2. De wet bepaalt voor welke ambten het lidmaatschap van het Parlement non-activiteit tot gevolg heeft.

Artikel 58

1. Bloedverwantschap tot en met de tweede graad of huwelijk mag niet bestaan tussen de leden van het Parlement.

2. Wanneer personen, elkander in een verboden graad van bloedverwantschap bestaande, of met elkaar gehuwd, tegelijkertijd gekozen zijn, beslist het lot wie als lid wordt toegelaten.

Artikel 59

De zittingsduur van het Parlement is vier jaar.

Artikel 60

Degene, die ter vervulling van een tussentijds opengevallen plaats als lid van het Parlement is aangewezen, treedt af op hetzelfde tijdstip als de andere leden van het Parlement.

Artikel 61

Het Parlement onderzoekt de geloofsbrieven der nieuw ingekomen leden en beslist de geschillen, welke aangaande die geloofsbrieven of verkiezing zelf opkomen, met inachtneming van bij de wet te stellen regels.

Artikel 62

1. Het kiesrecht en het kiesstelsel worden voor het overige vastgesteld bij wet.

2. Op het kiesrecht en het kiesstelsel betrekking hebbende wetten kunnen door het Parlement slechts worden aanvaard met tenminste twee derden van het aantal uitgebrachte stemmen.

Artikel 63

De leden van het Parlement leggen vóór het aanvaarden hunner betrekking in handen van de President de eed (verklaring en belofte) af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, middellijk noch onmiddellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook in verband met mijn verkiezing tot lid van het Parlement aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.

Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd enige beloften of geschenken zal aannemen, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan de Grondwet.

Ik zweer (beloof) dat ik het welzijn van Suriname naar mijn vermogen zal bevorderen.

Zo waarlijk helpe mij God Almachtig”
(„Dat verklaar en beloof ik”).

Artikel 64

1. Het Parlement kan tussentijds worden ontbonden bij staatsbesluit. Het besluit tot ontbinding houdt tevens de opdracht in tot een nieuwe verkiezing.

2. De ontbinding gaat in op de dag waarop het nieuw gekozen Parlement samenkomt.

3. De nieuwe verkiezingen voor het Parlement zullen niet later dan drie maanden na het besluit tot ontbinding plaatsvinden.

4. De periode gelegen tussen de nieuwe verkiezing en het bijeenkomen van het nieuw gekozen Parlement zal de termijn van dertig dagen niet overschrijden.

Artikel 65

Bij wet kan voor het na een ontbinding gekozen Parlement een afwijkende zittingsduur worden vastgesteld. Een zodanige zittingsduur mag de periode van vijf jaar niet overschrijden.

Artikel 66

De voorzitter en de ondervoorzitter worden op voordracht van het Parlement bij staatsbesluit benoemd.

Artikel 67

De wet regelt de geldelijke voorzieningen ten behoeve van de leden en de gewezen leden van het Parlement en van hun nabestaanden.

Artikel 68

1. De leden kunnen te allen tijde hun ontslag nemen.

2. Zij geven hiervan schriftelijk kennis aan de President en aan de voorzitter van het Parlement.

3. Het lidmaatschap vervalt door het ontstaan van omstandigheden die verkiesbaarheid uitsluiten en door afwezigheid uit Suriname van een aaneengesloten periode van vijf maanden, tenzij bij wet een andere termijn wordt bepaald.

4. Indien een tot minister of onderminister benoemd lid van het Parlement zijn ambt neerlegt kan hij zijn zetel in het Parlement hernemen. De wet bepaalt welk lid in dat geval zijn lidmaatschap verliest.

Artikel 69

1. De ministers en de onderministers hebben zitting in het Parlement. Zij hebben als zodanig alleen een raadgevende stem.

2. Zij kunnen zich in de vergadering doen bijstaan door de personen daartoe door hen aangewezen.

§ 2 Werkwijze

Artikel 70

Jaarlijks op de eerste werkdag in september geeft de President in de vergadering van het Parlement een uiteenzetting van het door de regering te voeren beleid.

Artikel 71

1. Het Parlement stelt zijn reglement van orde vast.

2. Het wordt openbaar gemaakt door plaatsing in het Staatsblad.

Artikel 72

1. Het Parlement vergadert in het openbaar.

2. De deuren worden gesloten, als de voorzitter het nodig oordeelt of ten minste vier leden het vorderen.

3. De vergadering kan niet dan met ten minste twee derden der uitgebrachte stemmen besluiten, dat met gesloten deuren zal worden beraadslaagd.

4. Over de punten in besloten vergadering behandeld kan daarin ook een besluit genomen worden.

Artikel 73

De leden van het Parlement stemmen zonder opdracht van hen door wie zij zijn gekozen.

Artikel 74

1. Het Parlement mag slechts beraadslagen en besluiten, indien meer dan de helft van het grondwettelijk aantal leden tegenwoordig is.

2. Alle besluiten worden bij volstreckte meerderheid van stemmen genomen, tenzij de Grondwet een gekwalificeerde meerderheid eist.

3. Staken de stemmen in een vergadering, waarin allen, die op dat ogenblik lid van het Parlement zijn, aan de stemming hebben deelgenomen, dan wordt het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

4. Staken de stemmen in een vergadering, waarin niet allen, die op dat ogenblik lid van het Parlement zijn, aan de stemming hebben deelgenomen, dan wordt het nemen van een besluit tot een volgende vergadering uitgesteld. In deze vergadering wordt bij het staken van de stemmen het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

Artikel 75

1. Over alle zaken wordt mondeling en bij hoofdelijke oproeping gestemd, doch bij het doen van een keuze of voordracht van personen bij gesloten en ongetekende briefjes.

2. De vergadering kan met ten minste twee derden der uitgebrachte stemmen besluiten, dat over een bepaalde zaak wordt gestemd bij gesloten en ongetekende briefjes.

Artikel 76

De leden van het Parlement, de minister, de onderministers en de personen bedoeld in het tweede lid van artikel 69 zijn niet gerechtelijk vervolgbaar ter zake van hetgeen zij in de vergadering hebben gezegd of aan haar schriftelijk hebben overgelegd, tenzij zij daarmee openbaar maken wat in besloten vergadering of onder geheimhouding is gezegd of overgelegd.

Artikel 77

1. De ministers en de onderministers geven aan het Parlement, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, de verlangde inlichtingen tenzij het verlenen daarvan in strijd is met het belang van de staat.

2. Zij kunnen door het Parlement worden uitgenodigd om te dien einde ter vergadering tegenwoordig te zijn.

Artikel 78

Het Parlement heeft het recht van enquête, te regelen bij wet.

Artikel 79

1. Het Parlement benoemt, schorst en ontslaat zijn griffier. Deze kan niet tevens lid van het Parlement zijn.

2. De wet regelt zijn rechtspositie.

HOOFDSTUK IV

RAAD VAN ADVIES, REKENKAMER EN OVERIGE VASTE COLLEGES

Artikel 80

1. De Raad van Advies bestaat uit ten minste vijf en ten hoogste negen leden.

2. De Vice-President is voorzitter tevens lid van de Raad van Advies.

3. De ondervoorzitter en de overige leden worden bij staatsbesluit benoemd en ontslagen. Zij bekleden hun ambt gedurende ten hoogste vijf jaar, doch zijn terstond herbenoembaar.

4. De President zit de vergaderingen voor zo dikwijls hij deze bijeenroeft of bijwoont. Hij heeft alsdan een raadgevende stem.

5. Een lid van de Raad kan niet tegelijkertijd zijn minister, onderminister, lid van het Parlement, lid van de Rekenkamer of lid van de rechterlijke macht. Hij moet overigens voldoen aan de vereisten bij wet te stellen.

Artikel 81

1. De Raad wordt gehoord over:
 - a. wetsvoorstellen;
 - b. ontwerpen van staatsbesluiten, houdende algemene regelen;
 - c. verdragen waarvan goedkeuring door het Parlement is vereist;
 - d. de aangelegenheden waaromtrent bij de Grondwet of de wet het horen van de Raad is voorgeschreven;
 - e. andere aangelegenheden, indien de regering de Raad daaromtrent wenst te horen.
2. De Raad wordt voorts gehoord over alle geschillen van bestuur die bij staatsbesluit worden beslist. De wet kan aan de Raad of aan een afdeling van de Raad de uitspraak in geschillen van bestuur opdragen.
3. De Raad is bevoegd uit eigen beweging de regering van advies te dienen.

Artikel 82

1. De Rekenkamer bestaat uit ten minste drie en ten hoogste vijf leden en drie plaatsvervangende leden.
2. De voorzitter, de overige leden en de plaatsvervangende leden worden op voordracht van het Parlement bij staatsbesluit voor het leven benoemd.
3. Op eigen verzoek en wegens het bereiken van een bij de wet vast te stellen leeftijd worden zij bij staatsbesluit ontslagen.
4. In de gevallen bij de wet aangewezen kunnen zij door het Hof van Justitie worden geschorst of ontslagen.
5. Een lid of plaatsvervangend lid van de Rekenkamer kan niet tegelijkertijd zijn minister, onderminister, lid van het Parlement, lid van de Raad van Advies of lid van de rechterlijke

macht. Hij moet overigens voldoen aan de vereisten bij wet te stellen.

Artikel 83

1. De Rekenkamer is belast met het toezicht op de rechtmatigheid en doelmatigheid van het beheer van de staatsfinanciën in de ruimste zin.

2. Zij brengt periodiek, doch ten minste eenmaal per jaar, verslag uit aan de regering en aan het Parlement over het door haar uitgeoefende toezicht. Het verslag wordt openbaar gemaakt.

Artikel 84

1. De wet geeft nadere regels omtrent de inrichting, samenstelling en bevoegdheid van de Raad van Advies en de Rekenkamer.

2. De wet regelt de geldelijke voorzieningen ten behoeve van de leden, plaatsvervangende leden en gewezen leden en van hun nabestaanden.

Artikel 85

Ten einde de burgers en hun organisaties door het geven van advies en het verlenen van bijstand te betrekken bij de voorbereiding van zaken van wetgeving en bestuur in culturele, opvoedkundige, sociale en economische aangelegenheden kunnen bij de wet vaste colleges van advies en bijstand worden ingesteld met inachtneming van het belang van een geschakeerde samenstelling.

HOOFDSTUK V

WETGEVING EN BESTUUR

§ 1 Algemene bepaling

Artikel 86

De wetgever, de regering en de overige overheidsorganen nemen de bepalingen van de Grondwet in acht.

§ 2 Wetten en andere voorschriften

Artikel 87

1. Regering en Parlement brengen in gezamenlijk overleg de wetten tot stand.
2. Zowel de regering als het Parlement kan wetsvoorstellen doen.

Artikel 88

1. De President zendt de wetsvoorstellen van de regering aan het Parlement.
2. Het Parlement kan een wetsvoorstel van de regering wijzigen.
3. De regering kan haar wetsvoorstel wijzigen of intrekken totdat het Parlement besloten heeft tot aanvaarding of verwerping daarvan.
4. Het Parlement geeft de President kennis van zijn besluit.

Artikel 89

Aan de openbare beraadslaging over een wetsvoorstel gaat een onderzoek vooraf overeenkomstig de bepalingen van het reglement van orde van het Parlement.

Artikel 90

Het Parlement zendt zijn wetsvoorstellen aan de President.

Artikel 91

1. De regering besluit of de President een wetsvoorstel, zoals dit door het Parlement is aanvaard, zal bekrachtigen, behoudens het bepaalde in de artikelen 97 en 100.
2. De President geeft het Parlement kennis van het besluit van de regering.
3. Een door het Parlement aanvaard wetsvoorstel wordt wet zodra het door de President is bekrachtigd.

Artikel 92

1. De regering kondigt de wetten af in het Staatsblad.
2. Een wet treedt in werking op de dertigste dag na haar afkondiging, tenzij zij anders bepaalt.
3. Een wet kan niet in werking treden voordat zij is afgekondigd.

Artikel 93

De wetten zijn onschendbaar, behoudens het bepaalde in de artikelen 101, 102, 118, en 133.

Artikel 94

1. De regering kan staatsbesluiten, houdende algemene regelen uitvaardigen.
2. Artikel 92 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 95

1. Voorschriften door straf of politiedwang te handhaven worden alleen gegeven krachtens de wet.
2. De wet regelt de op te leggen straffen en de politiedwang.

§ 3 Toetsing door het Constitutionele Hof

Artikel 96

De President zendt een wetsvoorstel, zoals dit door het Parlement is aanvaard, in afschrift aan de Procureur-Generaal bij het Hof van Justitie.

Artikel 97

1. De President bekrachtigt een wetsvoorstel niet eerder dan veertien dagen na de toezending ervan aan de Procureur-Generaal.
2. De President, de Procureur-Generaal of ten minste een derde van het grondwettelijk aantal leden van het Parlement kan

binnen de in het vorige lid genoemde termijn het Constitutionele Hof verzoeken te beslissen over de verenigbaarheid van het wetsvoorstel met één of meer bepalingen van hoofdstuk I van de Grondwet.

3. In dat geval bekrachtigt de President het wetsvoorstel niet voordat het Constitutionele Hof heeft beslist.

Artikel 98

1. Het Constitutionele Hof stelt de regering en de verzoekers in de gelegenheid hun standpunt uiteen te zetten.

2. Het Hof beslist binnen dertig dagen nadat de termijn is verstreken waarbinnen verzoeken tot toetsing kunnen worden gedaan. Het deelt zijn beslissing terstond schriftelijk aan de President, de regering en de verzoekers mede.

3. De uitspraak geschiedt in het openbaar.

Artikel 99

Het Constitutionele Hof laat een verzoek als bedoeld in artikel 97, tweede lid, buiten behandeling of buiten verdere behandeling indien de regering aan het Hof heeft medegedeeld dat het wetsvoorstel niet zal worden bekrachtigd.

Artikel 100

1. Oordeelt het Constitutionele Hof het wetsvoorstel of bepalingen daarvan niet verenigbaar met één of meer bepalingen van hoofdstuk I van de Grondwet, dan zal het wetsvoorstel onderscheidenlijk zullen die bepalingen niet worden bekrachtigd.

2. De President geeft hiervan kennis aan het Parlement.

Artikel 101

1. Indien de regering oordeelt dat er zwaarwegende redenen van algemeen belang zijn dat een wetsvoorstel terstond kracht van wet krijgt, bekrachtigt de President het voorstel ondanks het bepaalde in artikel 97.

2. Niettemin kan de President, de Procureur-Generaal of ten minste een derde van het grondwettelijk aantal leden van het

Parlement binnen veertien dagen nadat de President het wetsvoorstel overeenkomstig artikel 96 in afschrift aan de Procureur-Generaal heeft gezonden, het Constitutionele Hof verzoeken te beslissen over de verenigbaarheid van de wet met één of meer bepalingen van hoofdstuk I van de Grondwet.

3. Artikel 98 is van toepassing.

Artikel 102

1. Oordeelt het Constitutionele Hof de wet of bepalingen daarvan onverenigbaar met één of meer bepalingen van hoofdstuk I van de Grondwet, dan treedt de wet onderscheidenlijk treden die bepalingen terstond buiten werking.

2. De President brengt dit ter openbare kennis door een bekendmaking in het Staatsblad.

3. De wet regelt de overige gevolgen van de beslissingen van het Constitutionele Hof.

Artikel 103

Voor besluiten van de President, als bedoeld in de artikelen 97, tweede lid en 101, tweede lid, geldt de ministeriële verantwoordelijkheid niet.

§ 4 Financiën

Artikel 104

Alle ontvangsten en uitgaven van de staat en de middelen tot dekking daarvan worden aangegeven op de begroting.

Artikel 105

De begroting wordt jaarlijks in één of meer wetsvoorstellen door de President aan het Parlement aangeboden uiterlijk op de eerste werkdag in september.

Artikel 106

De begroting wordt vastgesteld bij wet.

Artikel 107

1. De begroting treedt in werking met ingang van 1 januari van het dienstjaar, waarop zij betrekking heeft.

2. Zij wordt geacht met ingang van die dag in werking te zijn getreden, ook als zij eerst daarna is afgekondigd. Zolang dit niet is geschied, strekt de begroting van het aan het betreffende dienstjaar voorafgegaan jaar tot grondslag van het beheer.

Artikel 108

1. Het slot der rekening wordt voor elk dienstjaar afzonderlijk vastgesteld bij wet.

2. De verantwoording van de ontvangsten en uitgaven van de staat wordt, onder overlegging van de door de Rekenkamer onderzochte rekening, aan het Parlement gedaan naar de voorschriften van de wet.

Artikel 109

De wet stelt regels omtrent het muntstelsel en de circulatiebank.

Artikel 110

1. Belastingen worden geheven uit kracht van de wet.

2. Geen privilege op het stuk van belasting mag worden verleend anders dan krachtens de wet.

Artikel 111

Het aangaan of garanderen van geldleningen ten name of ten laste van de staat kan niet geschieden dan krachtens de wet.

§ 5 Buitenlands beleid

Artikel 112

Het buitenlands beleid wordt gevoerd door de regering.

Artikel 113

1. Verdragen worden zo spoedig mogelijk aan het Parlement medegedeeld.

2. De staat wordt niet aan verdragen gebonden en deze worden niet opgezegd zonder voorafgaande goedkeuring van het Parlement.

Artikel 114

1. De goedkeuring wordt uitdrukkelijk of stilzwijgend verleend.

2. De uitdrukkelijke goedkeuring wordt verleend bij wet.

3. De stilzwijgende goedkeuring is verleend, indien niet binnen dertig dagen na een daartoe strekkende overlegging van het verdrag aan het Parlement door, of namens het Parlement of door ten minste een tiende van het grondwettelijk aantal leden van het Parlement, de wens wordt te kennen gegeven, dat het verdrag aan de uitdrukkelijke goedkeuring zal worden onderworpen.

Artikel 115

1. De goedkeuring is — behoudens in het geval, bedoeld in artikel 116 — niet vereist:

- a. indien het een verdrag betreft, waarvoor dit bij de wet is bepaald;
- b. indien het verdrag uitsluitend betreft de uitvoering van een goedgekeurd verdrag, voor zover in de wet tot goedkeuring geen voorbehoud ter zake is gemaakt;
- c. indien het verdrag geen geldelijke verplichtingen aan de staat oplegt en voor ten hoogste een jaar is gesloten;
- d. indien in buitengewone gevallen van dwingende aard het belang van de staat zich er tegen verzet, dat het verdrag niet in werking treedt dan nadat het is goedgekeurd.

2. Een verdrag als bedoeld in het eerste lid onder d. wordt

alsnog zo spoedig mogelijk aan goedkeuring van het Parlement onderworpen. Artikel 114 is daarbij van toepassing. Indien de goedkeuring aan het verdrag wordt onthouden, wordt het verdrag zo spoedig als zulks rechtens mogelijk is beëindigd. Tenzij het belang van de staat zich daartegen verzet, wordt het niet aangegaan dan onder voorbehoud van zijn beëindiging bij onthouding van goedkeuring.

Artikel 116

In een verdrag kan worden afgeweken van bepalingen van de Grondwet. In zodanig geval kan de goedkeuring slechts uitdrukkelijk worden verleend; het Parlement kan het daartoe strekkende wetsvoorstel niet aanvaarden dan met de stemmen van tenminste twee derden van het grondwettelijk aantal leden.

Artikel 117

De wet regelt de bekendmaking van verdragen en van besluiten van volkenrechtelijke organisaties.

Artikel 118

Wettelijke voorschriften vinden geen toepassing, indien deze toepassing niet verenigbaar is met een ieder verbindende bepalingen van verdragen en van besluiten van volkenrechtelijke organisaties, nadat deze bekend zijn gemaakt.

Artikel 119

1. Suriname wordt niet in oorlog verklaard dan na voorafgaande toestemming van het Parlement.
2. Hetzelfde geldt voor een verklaring dat een oorlog beëindigd is.

§ 6 Verdediging

Artikel 120

Het verdedigingsbeleid wordt gevoerd door de regering.

Artikel 121

1. Alle Surinamers kunnen op gelijke voet deel uitmaken van de krijgsmacht en binnen de krijgsmacht op gelijke voet in elke functie worden benoemd.

2. Surinamers kunnen niet dan bij wet tot militaire dan wel tot burgerdienst worden verplicht.

Artikel 122

Bij de wet worden de voorwaarden vastgesteld, waarop wegens ernstige gewetensbezwaren vrijstelling van de militaire dienst wordt verleend.

Artikel 123

Ten behoeve van de verdediging geschieden de vordering in eigendom en in gebruik van goederen, de beperking van het eigendoms- en gebruiksrecht, de vordering van diensten en de inkwartieringen niet dan met inachtneming van bij de wet te stellen regelen, welke tevens voorzieningen inhouden omtrent schadeloosstelling.

Artikel 124

1. In geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden kan bij staatsbesluit worden bepaald, dat dienstplichtigen buitengewoon in werkelijke dienst worden gehouden of geroepen. Alsdan wordt onverwijld een wetsvoorstel bij het Parlement ingediend om het in werkelijke dienst blijven van dienstplichtigen voor zover nodig te bepalen.

2. Of er oorlogsgevaar aanwezig is in de zin waarin dat woord in wettelijke voorschriften voorkomt, wordt bij een in het Staatsblad te plaatsen staatsbesluit beslist.

Artikel 125

1. Bij staatsbesluit kan, ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid, in geval van oorlog of oorlogsgevaar of ingeval bedreiging of verstoring van de inwendige orde en rust kan leiden tot wezenlijke aantasting van belangen van de staat, elk gedeelte van Suriname in staat van oorlog of in staat van beleg worden verklaard. Dit staatsbesluit wordt in het Staatsblad geplaatst.

2. Bij of krachtens de wet worden de gevolgen geregeld.

3. Bij die regeling kan worden bepaald, dat en op welke wijze bevoegdheden van organen van het burgerlijk gezag ten opzich-

te van de openbare orde en de politie, geheel of ten dele op andere organen van het burgerlijke gezag of op het militaire gezag overgaan en dat de burgerlijke overheden in het laatste geval te dezen aanzien aan de militaire ondergeschikt worden. Bij die regeling kan worden afgeweken van het bepaalde in de artikelen 2, derde lid, 7, 8, 14 en 132, vierde lid.

4. Voor het in staat van beleg verklaarde gebied kunnen in geval van oorlog, op de wijze bij wet bepaald, het militaire strafrecht en de militaire strafrechtspleging geheel of ten dele op een ieder van toepassing worden verklaard.

5. Terstond na een verklaring als bedoeld in het eerste lid beslist het Parlement omtrent het voortduren van de staat van oorlog of van beleg.

6. Een beslissing omtrent een voortduren voor een termijn langer dan een maand kan slechts aangenomen worden met ten minste twee derden van het aantal uitgebrachte stemmen.

§ 7 Overige bepalingen

Artikel 126

De wet regelt het burgerlijk recht, het handelsrecht, het strafrecht, het bestuursrecht en de rechtspleging.

Artikel 127

Regelen betreffende de rechtstoestand van de landsdienaren worden bij wet gesteld.

Artikel 128

1. Het openbaar onderwijs wordt, met eerbiediging van ieders godsdienst en levensovertuiging, bij de wet geregeld.

2. De eisen van deugdelijkheid, aan het geheel of ten dele uit de openbare kas te bekostigen onderwijs te stellen, worden bij de wet geregeld, met inachtneming, voor zover het bijzonder onderwijs betreft, van de vrijheid van richting.

3. Deze eisen worden voor het algemeen vormend lager onderwijs zodanig geregeld, dat de deugdelijkheid van het geheel uit de openbare kas bekostigd bijzonder onderwijs en van het open-

baar onderwijs, even afdoende wordt gewaarborgd. Bij die regeling wordt met name de vrijheid van het bijzonder onderwijs betreffende de keuze der leermiddelen en de aanstelling der onderwijzers geëerbiedigd.

4. Het bijzonder algemeen vormend lager onderwijs, dat aan bij de wet te stellen voorwaarden voldoet, wordt naar dezelfde maatstaf als het openbaar onderwijs uit de openbare kas bekostigd.

5. De wet stelt de voorwaarden vast, waarop voor het bijzonder algemeen vormend middelbaar en voorbereidend hoger onderwijs en voor de opleiding van leerkrachten tot het bijzonder algemeen vormend lager onderwijs, bijdragen uit de openbare kas worden verleend.

Artikel 129

De wet stelt regels omtrent het bank- en verzekeringswezen.

Artikel 130

De regeling van de uitgifte in eigendom of erfpacht en van het beheer der domaniale gronden, zomede die van de uitoefening van andere domaniale rechten, geschieden bij wet.

HOOFDSTUK VI

RECHTSPRAAK

§ 1 Algemene bepalingen

Artikel 131

1. De President en de leden van het Hof van Justitie en de Procureur-Generaal bij dit Hof alsmede de rechters en overige rechterlijke ambtenaren, die de wet aanwijst, vormen de rechterlijke macht.

2. De wet regelt de inrichting, samenstelling en bevoegdheid van de rechterlijke macht. Zij kan bepalen, dat aan de werkzaamheden van de rechterlijke macht mede wordt deelgenomen door personen, die niet daartoe behoren.

Artikel 132

1. Alle rechtsgeschillen behoren tot de kennisneming van de gewone rechter.

2. Voor zover rechtsgeschillen niet uit burgerlijkrechtelijke rechtsbetrekkingen ontstaan, kan de wet de berechting daarvan opdragen aan administratieve rechters. De wet regelt de wijze van behandeling en de gevolgen der beslissingen.

3. In gevallen als in het vorige lid bedoeld kan ook administratief beroep worden opgesteld. Zodanig beroep sluit de bevoegdheid van de rechterlijke macht slechts uit voor zover dit uit de wet voortvloeit.

4. De oplegging van straffen behoort tot de bevoegdheid van de gewone rechter, behoudens door de wet te bepalen uitzonderingen, welke ten aanzien van vrijheidsstraffen alleen betrekking kunnen hebben op het straf- en tuchtrecht voor militairen.

Artikel 133

Voor zover de rechter in een concreet hem voorgelegd geval toepassing van een bepaling van een wet strijdig oordeelt met één of meer bepalingen van hoofdstuk I van de Grondwet, verklaart bij die toepassing voor dat geval ongeoorloofd.

Artikel 134

1. Alle vonnissen behelzen de gronden, waarop zij zijn gewezen en in strafzaken de aanwijzing der artikelen van de wettelijke regelingen, waarop de veroordeling rust.

2. Voor de door de wet aan te wijzen strafbare feiten waartegen geen vrijheidsstraf als hoofdstraf is bedreigd kan van het bepaalde in het eerste lid worden afgeweken.

3. De uitspraak geschiedt in het openbaar.

4. De terechtzittingen zijn openbaar, behoudens de uitzonderingen bij wet vast te stellen.

Artikel 135

Elke inmenging in rechtszaken is verboden.

Artikel 136

1. Bij staatsbesluit kan na ingewonnen bericht van de rechter door wie het vonnis is gewezen gratie worden verleend.

2. Amnestie wordt bij of krachtens de wet verleend.

Artikel 137

1. Het openbaar ministerie is met uitsluiting van elk ander orgaan belast met de vervolging van strafbare feiten.

Bij de wet kan ten aanzien van de strafrechtspleging met betrekking tot militairen hiervan worden afgeweken.

2. Het openbaar ministerie bij het Hof van Justitie wordt uitgeoefend door of namens de Procureur-Generaal. Hij vertegenwoordigt de staat in rechte.

3. De Procureur-Generaal is het hoofd van het openbaar ministerie en is belast met de justitiële politiezorg. Hij is bevoegd aan de ambtenaren, die met de politie zijn belast, zodanige instructies te geven tot voorkoming, opsporing en nasporing van strafbare feiten als hij in het belang van een goede justitie nodig oordeelt.

4. De Procureur-Generaal waakt voor de richtige uitoefening van de taak der politie. Hij is bevoegd te dien aanzien voorstellen te doen die hem dienstig voorkomen.

5. De regering bepaalt het algemeen vervolgingsbeleid.

6. In het belang van de staatsveiligheid kan de regering in concrete gevallen bevelen met betrekking tot de vervolging geven.

Artikel 138

De rechtspraak geschiedt in naam van de Republiek.

§ 2 Samenstelling van het Constitutionele Hof

Artikel 139

1. Het Constitutionele Hof wordt gevormd door de Voorzitter en vier leden.

2. De President van het Hof van Justitie of wie hem als zo-

danig vervangt is van rechtswege voorzitter van het Constitutionele Hof.

3. Bij staatsbesluit worden op voordracht van het Parlement drie leden en drie plaatsvervangende leden en op voordracht van het Hof van Justitie uit dat Hof één lid en één plaatsvervangend lid benoemd.

4. De leden en plaatsvervangende leden worden benoemd voor een periode van vijf jaar. Zij kunnen worden herbenoemd.

Artikel 140

1. Het Parlement kan als lid of plaatsvervangend lid slechts voordragen personen die de Surinaamse nationaliteit bezitten en die

1e. de leeftijd van dertig jaar hebben bereikt en

2e. lid van de rechterlijke macht of hoogleraar in de rechtsgeleerdheid zijn of zijn geweest, dan wel gedurende ten minste tien jaar als advocaat werkzaam zijn geweest.

2. Deze leden of plaatsvervangende leden mogen niet tevens zijn: minister, onderminister, lid van het Parlement, lid van de Raad van Advies, lid van de Rekenkamer of Procureur-Generaal.

Artikel 141

Ontslag, afzetting dan wel schorsing als lid van het Hof van Justitie heeft van rechtswege ontslag, afzetting dan wel schorsing als lid of plaatsvervangend lid van het Constitutionele Hof tot gevolg.

Artikel 142

1. De leden en de plaatsvervangende leden, die op voordracht van het Parlement zijn benoemd, worden bij staatsbesluit ontslagen op eigen verzoek of, wanneer zij de leeftijd van zeventig jaar hebben bereikt.

2. Zij worden op voordracht van het Hof van Justitie bij staatsbesluit ontslagen, indien zij door aanhoudende ziels- of lichaamsziekte ongeschikt zijn gebleken hun ambt uit te oefenen.

3. Zij kunnen op voordracht van het Hof van Justitie bij staatsbesluit uit hun ambt worden ontzet, indien zij wegens misdrijf zijn veroordeeld.

Artikel 143

Alles wat verder het Constitutionele Hof betreft wordt bij de wet geregeld.

§ 3 Samenstelling van de rechterlijke macht

Artikel 144

1. De hoogste instantie der rechterlijke macht draagt de naam van Hof van Justitie van Suriname.

2. Het houdt toezicht op de geregelde afdoening van alle rechtsgedingen.

3. De President, de ministers en onderministers, de leden van het Parlement, de leden van de Raad van Advies en de leden van de Rekenkamer staan wegens ambtsmisdriven in die betrekkingen gepleegd, ook na hun aftreden, terecht voor het Hof van Justitie.

4. De vervolging wordt ingesteld door de Procureur-Generaal, nadat de betrokkene door het Parlement in staat van beschuldiging is gesteld.

Artikel 145

1. De leden van de rechterlijke macht met rechtspraak belast en de Procureur-Generaal worden bij staatsbesluit voor het leven benoemd, behoudens het bepaalde in de artikelen 146, 147 en 148.

De benoeming van de leden van de rechterlijke macht met rechtspraak belast, geschiedt na advies van het Hof van Justitie.

2. Zij moeten bij de benoeming de leeftijd van dertig jaar hebben bereikt.

3. De wet regelt de overige vereisten van benoembaarheid.

4. De wet regelt de geldelijke voorzieningen ten behoeve van hen en hun nabestaanden.

Artikel 146

1. De leden van de rechterlijke macht met rechtspraak belast en de Procureur-Generaal worden bij staatsbesluit ontslagen:

- a. op eigen verzoek;
 - b. wanneer zij de leeftijd van vijfenzestig jaar hebben bereikt;
 - c. wanneer zij onder curatele zijn gesteld.
2. In de gevallen bedoeld in het eerste lid wordt het ontslag eervol verleend.

Artikel 147

1. De leden van de rechterlijke macht met rechtspraak belast en de Procureur-Generaal kunnen op voordracht van het Hof van Justitie, de Raad van Advies gehoord, bij gebleken ongeschiktheid wegens aanhoudende ziels- of lichaamsziekte of wegens ouderdomsgebreken, bij staatsbesluit worden ontslagen.
2. De betrokkene wordt in de gelegenheid gesteld verweer te voeren.
3. Het ontslag wordt eervol verleend.
4. Voor aanspraak op pensioen wordt geen nader bewijs van de oorzaak der ongeschiktheid gevorderd.
5. Bij staatsbesluit kan de betrokkene worden geschorst en kan in de waarneming van het ambt tijdelijk worden voorzien.
6. De betrokkene geniet gedurende de schorsing zijn volle bezoldiging.

Artikel 148

1. De leden van de rechterlijke macht met rechtspraak belast en de Procureur-Generaal kunnen op voordracht van het Hof van Justitie, de Raad van Advies gehoord, bij staatsbesluit uit hun ambt worden ontzet:
 - a. wanneer zij wegens misdrijf zijn veroordeeld;
 - b. wanneer zij in staat van faillissement zijn verklaard, surséance van betaling hebben verkregen of wegens schulden zijn gegijzeld;
 - c. wegens ernstig wangedrag of onzedelijkheid of bij gebleken voortdurende achteloosheid in de waarneming van hun ambt.
2. Wanneer de regering oordeelt, dat één der redenen van ontzetting in het eerste lid genoemd aanwezig is, kan, de Raad van Advies gehoord, de betrokkene bij staatsbesluit worden geschorst

en kan bij staatsbesluit in de waarneming van diens ambt worden voorzien.

3. De betrokkene geniet gedurende de schorsing zijn volle bezoldiging.

Artikel 149

1. Elk lid der rechterlijke macht met rechtspraak belast en de Procureur-Generaal, tegen wie, hetzij rechtsingang, hetzij machting tot opneming in een huis van bewaring of gesticht voor krankzinnigen, is verleend, of op wie lijfswang is ten uitvoer gelegd, wordt daardoor in zijn bediening geschorst.
2. De betrokkene geniet gedurende de schorsing zijn volle bezoldiging.

HOOFDSTUK VII

BESTUURSINDELING EN ZELFSTANDIGE GEMEENSCHAPPEN

Artikel 150

De indeling in bestuursressorten geschiedt bij wet. Het bestuur in deze ressorten wordt bij of krachtens de wet geregeld.

Artikel 151

Bij wet kunnen zelfstandige gemeenschappen worden ingesteld en opgeheven.

Artikel 152

1. De inrichting van de zelfstandige gemeenschappen, alsmede de samenstelling, taken, bevoegdheden en verplichtingen van hun besturen worden bij wet geregeld.
2. De wet regelt het toezicht op deze besturen. Hun verordeningen en andere besluiten kunnen wegens strijd met een hogere wettelijke regeling of met het algemeen belang worden geschorst en vernietigd, op bij wet te bepalen wijze.

Artikel 153

Wanneer bij wet voor zelfstandige gemeenschappen vertegenwoordigende lichamen worden ingesteld, regelt de wet het kiesrecht en de verantwoording van de dagelijkse besturen aan deze lichamen.

HOOFDSTUK VIII

HERZIENING VAN DE GRONDWET

Artikel 154

1. Bij de wet kunnen veranderingen in de Grondwet worden aangebracht.
2. Het Parlement kan een wetsvoorstel tot verandering niet aanvaarden dan met de stemmen van ten minste twee derden van het grondwettelijk aantal leden.

Artikel 155

1. De veranderingen in de Grondwet, door het Parlement aanvaard en door de President bekrachtigd, treden in werking, zodra zij zijn afgekondigd.
2. Een verandering van de artikelen 53 en 54 of van dit lid kan niet in werking treden dan nadat de eerstvolgende verkiezing zal hebben plaatsgevonden.
3. Alle op het tijdstip van inwerkingtreding van veranderingen in de Grondwet bestaande autoriteiten en organen, wetten en andere regelingen en besluiten blijven gehandhaafd, totdat zij door andere met inachtneming van de Grondwet zijn vervangen.

Artikel 156

De tekst van de herziene Grondwet wordt bij staatsbesluit in het Staatsblad bekend gemaakt, waarbij hoofdstukken, paragrafen en artikelen kunnen worden vernummerd en verwijzingen dienovereenkomstig kunnen worden veranderd.

ADDITIONELE ARTIKELEN

Artikel I

Alle op het tijdstip van inwerkingtreding van de Grondwet bestaande autoriteiten en organen van Suriname, de verbindende wettelijke regelingen en andere besluiten blijven gehandhaafd totdat zij door andere met inachtneming van de Grondwet zijn vervangen.

Artikel II

De op het tijdstip van inwerkingtreding van de Grondwet bestaande Rijkswetten en algemene maatregelen van Rijksbestuur, die in Suriname gelden, en landsverordeningen krijgen de staat van wet.

Artikel III

De op het tijdstip van inwerkingtreding van de Grondwet bestaande landsbesluiten houdende algemene maatregelen krijgen de staat van staatsbesluit houdende algemene regelen.

Artikel IV

Waar in de wettelijke regelingen bedoeld in de additionele artikelen I, II en III wordt gesproken van de Koning en de Gouverneur wordt gelezen: de President; waar wordt gesproken van de Staten: het Parlement.

Artikel V

Hij, die tot het tijdstip van de inwerkingtreding van de Grondwet Gouverneur is, oefent de bevoegdheid van de President uit, totdat de President met inachtneming van de Grondwet is aangewezen.

Artikel VI

Hij, die tot het tijdstip van de inwerkingtreding van de Grondwet ondervoorzitter van de Raad van Advies is, bekleedt het ambt van Vice-President, totdat de Vice-President met inachtneming van de Grondwet is aangewezen.

SLOTBEPALING

1. Deze landsverordening, welke kan worden aangehaald als „Grondwet voor de Republiek Suriname”, treedt in werking op dinsdag 25 november 1975, en verkrijgt vanaf dat tijdstip de staat van wet.

2. Bij de inwerkingtreding van deze landsverordening vervalt de „Staatsregeling van Suriname” (G.B. 1955 no. 53).

Gegeven te Paramaribo, de 24ste november 1975.

JOHAN H. FERRIER.

De Minister-President,
Minister van Algemene Zaken,
H. A. E. ARRON.

De Minister van Justitie en Politie,
E. A. HOOST.

De Minister van Financiën,
H. A. E. ARRON.

De Minister van Economische Zaken,
E. J. BRUMA.

De Minister van Landbouw, Veeteelt en Visserij,
W. SOEMITA.

De Minister van Opbouw,
M. CH. CAMBRIDGE.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C. D. OOFI.

De Minister van Openbare Werken en Verkeer,
A. G. KARAMAT ALI.

De Minister van Districtsbestuur en Decentralisatie,
O. W. VAN GENDEREN.

De Minister van Onderwijs en Volksontwikkeling,
R. R. VENETIAAN.

De Minister van Sociale Zaken,
S. A. SOEPERMAN.

De Minister van Volksgezondheid,
I. M. K. BRAHIM.

De Minister van Arbeid en Volkshuisvesting,
F. R. FRIJMERSUM.

Uitgegeven te Paramaribo, de 24ste november 1975.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C. D. OOFI.

1975				No. 2
		I N H O U D :		
				Pag.
PREAMBULE				
HOOFDSTUK	I	Grondrechten	3	
		art. 1 — art. 19		
HOOFDSTUK	II	Regering	8	
	§ 1	President	8	
		art. 20 — art. 39		
	§ 2	President en ministers	13	
		art. 40 — art. 51		
HOOFDSTUK	III	Parlement	16	
	§ 1	Inrichting en samenstelling	16	
		art. 52 — art. 69		
	§ 2	Werkwijze	20	
		art. 70 — art. 79		
HOOFDSTUK	IV	Raad van Advies, Rekenkamer en overige vaste colleges	22	
		art. 80 — art. 85		
HOOFDSTUK	V	Wetgeving en bestuur	24	
	§ 1	Algemene bepaling	24	
		art. 86		
	§ 2	Wetten en andere voorschriften	25	
		art. 87 — art. 95		
	§ 3	Toetsing door het Constitutionele Hof	26	
		art. 96 — art. 103		
	§ 4	Financiën	28	
		art. 104 — art. 111		
	§ 5	Buitenlands beleid	30	
		art. 112 — art. 119		

1975			No. 2
	§	6	Verdediging 31 art. 120 — art. 125
	§	7	Overige bepalingen 33 art. 126 — art. 130
HOOFDSTUK		VI	Rechtspraak 34
	§	1	Algemene bepalingen 34 art. 131 — 138
	§	2	Samenstelling van het Constitutionele Hof 36 art. 139 — art. 143
	§	3	Samenstelling van de rechterlijke macht 38 art. 144 — art. 149
HOOFDSTUK		VII	Bestuursindeling en zelfstandige gemeenschappen 40 art. 150 — art. 153
HOOFDSTUK		VIII	Herziening van de Grondwet 41 art. 154 — art. 156
ADDITIONELE ARTIKELEN			art. I — art. VI 42
SLOTBEPALING			 43